

U.off. iht. offl. § 14

NOKUT - Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen

Postboks 578 Lysaker
1327 LYSAKER

Høringsrunde om nasjonal deleksamen i matematikk for grunnskolelærerutdanningen 1-7 og 5-10: Høringssvar fra Institutt for lærerutdanning, NTNU

Institutt for lærerutdanning viser til høringrunde om nasjonal deleksamen i matematikk for grunnskolelærerutdanningen 1-7 og 5-10 om Kunnskapsdepartementets beslutning om å arrangere nasjonal deleksamen på nytt fra studieåret 2019-2020 og tilpassing av nasjonal deleksamen i den nye masterutdanningen for lærerutdanningene (deres ref. 16/00264).

I første del av høringssvaret har vi sammenfattet svarene på de konkrete spørsmålene som ble stilt av NOKUT i høringbrevet. Deretter følger noen generelle betraktninger vedrørende nasjonal deleksamen.

Svar på høringsspørsmål fra Institutt for lærerutdanning

Høringsspørsmål 1: Antall studiepoeng

Gitt premissene i høringbrevet om at det skal være en nasjonal deleksamen og at den bør tillegges et visst antall studiepoeng, mener vi det er passende med 5 studiepoeng. Da legger vi til grunn omtrent samme faglige omfang som i piloten. Det er vanskelig å forsvare noe mindre omfang, og det vil også bli studieplanteknisk vanskelig for institusjonene. 5 studiepoeng er håndterbart, både for oss på ILU NTNU, hvor undervisningen er delt opp i emnebolker på 15 studiepoeng, og for institusjoner som har bolker på 10 studiepoeng.

Konklusjon: Vi mener 5 studiepoeng er passende omfang både for 1-7 og 5-10, uavhengig av om det blir felles eller separat eksamen for de to studieprogrammene.

Høringsspørsmål 2: Faglig innhold

Jevnlig bytte av emne

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 TRONDHEIM	E-post: postmottak@su.ntnu.no		+47 73 59 04 00	Sunniva Saksvik
	http://www.ntnu.no			Tlf: +47

Adresser korrespondanse til saksbehandlende enhet. Husk å oppgi referanse.

Vi mener det burde ha vært spesifisert i høringsbrevet hva som menes med "jevne mellomrom". Vi har tatt utgangspunkt i at det menes i størrelsesorden hvert tredje år. Situasjonen vil stille seg noe annerledes hvis det er snakk om for eksempel hvert tiende år.

Å skifte ut det faglige innholdet i delemneplanen for nasjonal deleksamen medfører store konsekvenser for hele matematikkemnet, da det krever at ikke bare delemneplanen, men også den resterende delen av emneplanen i de aktuelle fagene må revideres og endres for hver gang. Avhengig av plassering tidsmessig, kan det også få konsekvenser for hele studieprogrammet.

Utskifting vil også føre med seg store praktiske problemer og administrative belastninger i forbindelse med stryk og påfølgende utsatt eksamen. Iht. til NTNUs forskrift, skal det gis anledning til å bli vurdert i gammelt pensum i ett år etter at ordningen er avviklet (Forskrift om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, § 5-6. Vurdering, (6) Gyldig fravær). Det vil bli en krevende og kostbar kabal å lage og håndtere utsatte eksamener, både for nasjonal deleksamen og lokal eksamen, der den enkelte student har krav på utsatt eksamen innenfor sitt gjeldende pensum.

Konklusjon: Vi mener at emne for nasjonal deleksamen ikke bør utskiftes med jevne mellomrom.

Bytte av emne fra pilotprosjekt til første ordinære gjennomføring i 2019-2020

Ved piloteringen av nasjonal deleksamen var det faglige innholdet basert på temaene prosent, brøk og desimaltall. Det faglige innholdet i videreføringen avhenger av hva som blir konklusjonen av spørsmål 3.

Vi mener at tematikken brøk er sentral i begge studieprogram. Vi kan derfor godt se for oss en videreføring av dette emnet, uavhengig av om det blir felles vurdering for de to studieprogrammene eller ikke.

Når det er sagt, mener vi at navnet og det faglige innholdet i pilotprosjektet ga en noe uheldig og instrumentell klang. Med overskriften "Prosent, brøk og desimaltall" gir det mer assosiasjoner til hva en 10.klassing skal kunne, enn hva som kreves av fremtidige lærere. For å synliggjøre at det er reflektert og mangfoldig matematikklærerkompetanse som etterspørres, synes vi et mer passende fokus og tittel kunne være "Brøk og proporsjonal tenkning."

Konklusjon: Vi mener at handlingsrommet på tema er avhengig av svaret på spørsmål 3, men at brøk fortsatt kan være et aktuelt tema uansett. Vi mener imidlertid at innhold i temaet i større grad må ta utgangspunkt i forskrift og retningslinjer for grunnskolelærerutdanningene og de kravene til matematikklærerkompetanse som kommer til uttrykk der.

Utvidelse av emneomfang

Vi mener at nasjonal deleksamen legger uheldige bindinger på utviklingen av læringsarbeidet i faget, og begrenser den faglige friheten til institusjonene. Vi skal drive forskningsbasert, nyskapende og innovativ undervisning. Nasjonal deleksamen virker tvert imot konservativt, både i forhold til valg av pensumlitteratur og med tanke på eksamensform.

Konklusjon: Vi mener det ikke er hensiktsmessig at emneomfanget til nasjonal deleksamen utvides.

Høringsspørsmål 3: Separate eksamener for GLU 1-7 og 5-10, eller felles eksamen?

Det er åpenbart at studentene på de to studieprogrammene har ulike forutsetninger som vil føre til forskjellige prestasjoner. På GLU1-7 er for eksempel matematikk obligatorisk, mens den på GLU5-10 er valgt emne. Andre forhold, som plassering i studiene og emnefokus vil også spille inn.

To separate eksamener krever litt mer administrasjon, men er overkommelig for instituttet. Vi er ikke prinsipielt imot at de to studieprogrammene får ulike eksamener. Vi ser at det også kan gi litt mer handlingsrom i studieplanene. Hvis konklusjonen på spørsmål 4 skulle bli at eksamen avlegges på et fast tidspunkt i de to studieprogrammene, ser vi dette som et argument for å ha separate eksamener. Det er krevende å få en kompleks studieplan til å gå opp på en fornuftig måte som ivaretar helheten i grunnskolelærerutdanningene i seg selv, vanskeligere blir det ved en nasjonal binding som sier at ett bestemt fag må ligge på et bestemt sted i studieløpet, og enda verre blir det hvis dette må sammenfalle på tvers av to ulike studieprogram.

Samtidig ser vi ikke helt hvorfor man ikke kan skille ut data fra en lik eksamen og vurdere de to studieretningenes resultater hver for seg.

Et viktig aspekt hvis ordningen med felles eksamen beholdes, er at dette er en eksamen som diskvalifiserer studenter fra å bli lærere hvis de stryker. Det er derfor uheldig hvis oppgavene utformes på en måte som gjør at tilnærmet alle 5-10-studenter klarer dem fordi disse er den delmengde av alle 5-10-studenter som har interesse for matematikk, mens det blir en barriere for et betydelig antall 1-7-studenter som strukturelt har dårligere betingelser i gjennomsnitt. Eksamen må derfor utformes på en måte som gjør at de fleste kandidater fra begge studieretninger har noenlunde like forutsetninger for å bestå. Vi mener dette best kan oppnås gjennom separat eksamen, men at det også er mulig innenfor en felles eksamen.

Både felles og atskilt eksamen kan med andre ord være hensiktsmessig, gitt at forutsetningene er tilpasset begge studieprogram, men at felles eksamen vil legge flere bindinger på institusjonenes helhetlige studieprogram.

Konklusjon: Vi mener at atskilte eksamener for GLU1-7 og 5-10 er mest hensiktsmessig.

Høringsspørsmål 4: Tidspunkt i studiet

Eksterne føringer som låser den faglige utviklingen er meget problematiske, både praktisk og faglig. En fornuftig studiemodell som legger opp til faglig forsvarlig og helhetlig progresjon er en vanskelig kabal å legge for institusjonene, der alle fag i studiet er involvert. Et element i dette er også at undervisningen i fagene er tilpasset praksisperiodene, som avvikes på ulike skoletrinn til ulike tider på institusjonene.

Som nevnt under punkt 3 vil en eventuell felles eksamen for de to studieretningene ytterligere komplisere en låsing av tidspunkt.

Ulikheter i studiemodell, pensumvalg og erfaringer ellers i studiet vil uansett medføre at studentene fra institusjon til institusjon ikke vil ha like forutsetninger på nasjonal deleksamen. Vi forstår at premissene for nasjonal deleksamen har utgangspunkt i en tro på at man på denne måten kan få en rettferdig vurdering på tvers av landet, og at det at det legges til samme tid i studiet derfor er viktig. Vår mening er at det er en mengde andre faktorer som påvirker rettferdigheten ved dette i langt større grad enn tidspunktet for eksamensavvikling, og at ulempene ved et felles tidspunkt utkonkurrerer gevinsten ved at denne ene rammebetingelsen er lik for studentene. Vi får det ikke rettferdig uansett.

Konklusjon: Vi mener at institusjonene selv må vurdere når i studieløpet det er hensiktsmessig at studentene avlegger nasjonal deleksamen.

Høringsspørsmål 5: Organisering sammen med lokal eksamen på samme dag?

Samlokalisering av nasjonal deleksamen og lokal eksamen på samme dag vil medføre en uheldig begrensning av muligheter til å benytte alternative eksamensformer, og binde opp flere emner til skriftlig eksamen.

Høringsbrevet antyder at nasjonal deleksamen skal avholdes og innleveres først, og at studentene deretter arbeider med en lokal eksamenskomponent. Det er vanskelig å se hvordan dette skal kunne gjennomføres i praksis og på en etter likhetsprinsippet rettferdig måte, særlig om man samtidig skal kunne ivareta rettighetene til studenter med tilrettelegging og rett til utsatt tid på eksamen.

Om man heller velger å dele ut begge oppgavesett samtidig, blir det umulig å vurdere kandidaten i forhold til tidsbruk på de enkelte komponentene. Det vil også gjøre det uhåndterlig ved utsatt eksamen, der en student hypotetisk har bestått enten den nasjonale eller den lokale komponenten og ikke bestått den andre, og derfor skal ta utsatt eksamen i en av de to eksamenskomponentene.

Konklusjon: Vi mener det er svært upraktisk og uhensiktsmessig med samorganisering av nasjonal deleksamen og lokal eksamen på samme dag.

Høringsspørsmål 6: Digital eksamen

NTNU benytter det digitale skoleeksamenssystemet Inspira Assessment.

Generelle kommentarer

Selv om lærerutdanningene er styrt av nasjonale rammeplaner, mener vi lokale tilpasninger er helt avgjørende for å få til den kvalitetsutviklingen som alle ønsker. Det krever lokal autonomi til å ta inn i utdanningen nye forskningsresultater og nye former for samarbeid med praksisfeltet.

Den nasjonale deleksamen har i pilotperioden vært teorinøytral. Ettersom institusjonene fritt velger det pensum man mener er best egnet til å nå læringsutbytteformuleringene i faget, kan ikke en nasjonal eksamen bruke eller kreve forståelse for fagterminologi og begreper som varierer mellom ulike kilder. Konsekvensen av dette blir oppgaver med svakere faglighet enn det som er ønskelig.

Matematikdidaktikk er et forskningsfelt i rask utvikling, der nye forskningsresultater og perspektiver som kan berike lærerutdanningen kommer kontinuerlig. En nasjonal deleksamen vil være en hemsko for utvikling, da det vil straffe studenter på institusjoner som er i front av den faglige utviklingen.

Vi mener derfor at nasjonal deleksamen i matematikk i grunnskolelærerutdanningene er til hinder for kvalitetsutvikling, og ønsker primært at en permanent ordning med dette ikke blir implementert. Vi anbefaler heller at man ser på andre virkemidler for å sikre at det nasjonale kvalitetssystemet ivaretas på en god måte ved alle institusjoner.